

2021-04-01

Svenska fonder kopplas till militärjuntan i Myanmar

Situationen i Myanmar har försämrats kraftigt sedan militärkuppen i år. Landets militär har länge anklagats för grova kränkningar och folkrättsbrott mot minoriteter. Nu visar Fair Finance Guides granskning att svenska banker och flera AP-fonder har investeringar i bolag som kritiserats av FN för sitt nära samarbete med regimen. Klart störst belopp har Nordea som dessutom investerar i ett vapenföretag som fortsätter exportera krigsmateriel till landet.

Den 1 februari 2021 genomförde Myanmars militär en kupp. Kuppmakarna arresterade och höll kvar demokratiskt valda medlemmar i Myanmars regerande parti, installerade en junta och förklarade undantagstillstånd. Militären har sedan dess använt dödligt våld mot demonstranter och förhindrat tillgång till sociala medier och meddelandetjänster. Demokratiska institutioner och fria medier har stängts ned och många människor har arresterats, inklusive demokratiskt valda politiska ledare och människorättsförsvare. Militären anklagas sedan tidigare för etnisk rensning och övergrepp mot etniska minoriteten Rohingyer.

FN fördömer utländska företags koppling till Myanmars militär

En [FN-rapport](#)¹ från 2019 visade att militären äger och driver två stora företag – Myanmar Economic Holdings Limited (MEHL) och Myanmar Economic Corporation (MEC) – vars intäkter vida översteg alla civilägda företag i Myanmar. Företagen ägs och kontrolleras helt av militärens generaler. FN-rapporten drog slutsatsen att militärens affärsimperium gör det möjligt för juntan att säkerställa de finansiella resurser som krävs för att upprätthålla makten. Rapporten slog även fast att utländska företag som är involverade i kommersiella relationer med Myanmars militär löper en "hög risk" att bidra eller kopplas till brott mot mänskliga rättigheter eller kränkningar av internationell humanitär lag. FN uppmanade därför utländska företag att "avbryta sina relationer" med företag kopplade till juntan i Myanmar. Nyligen införde USA sanktioner mot båda företagen.²

Tre av företagen som kopplas till militärjuntan är:

1. **Adani Ports and Special Economic Zone Ltd** är Indiens största privata hamnföretag som bygger och driver hamnar. Adani har bland annat ingått ett avtal med militärens bolag MEC om att bygga och driva en hamn och betalar 290 miljoner USD i 50 år för detta.³ [FN-rapporten](#) hänvisar till Adanis verksamhet i Myanmar som ett "starkt exempel" på att ett utländskt företag direkt betalar militära konglomerat för användningen av deras egendom och därför direkt finansierar de kränkningar av de mänskliga rättigheterna som begås av Myanmars militär. Läs mer i rapporten [Port of Complicity](#).

¹ United Nations Human Rights Council's Independent International Fact-Finding Mission on Myanmar, 2019

² <https://home.treasury.gov/policy-issues/financial-sanctions/recent-actions/20210325>

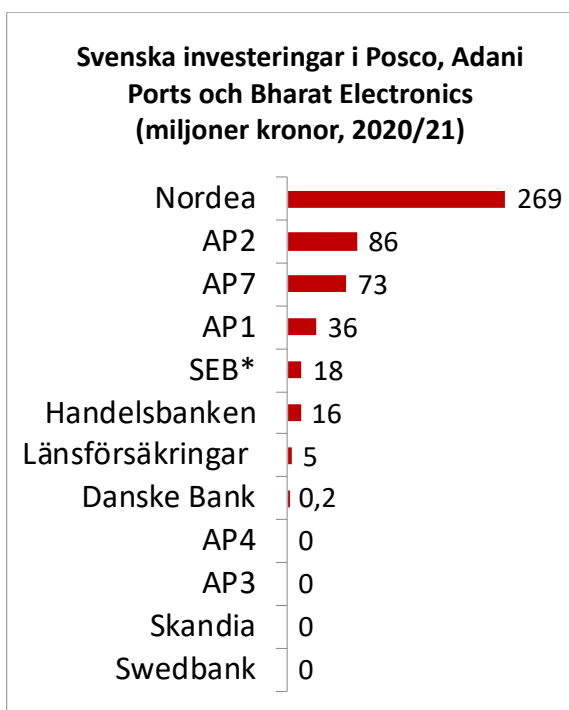
³ <https://www.justiceformyanmar.org/stories/port-of-complicity-adani-in-myanmar>

2. **POSCO** är ett koreanskt konglomerat som har nära ekonomiskt samarbete med militären. Framförallt utviner bolaget naturgas i gasfältet Shwe som genom ett vinstdelningsavtal genererar stora intäkter till statliga bolaget MOGE som nu kontrolleras av militären. Under 2017-2018 betalade POSCO över motsvarande 1,5 miljarder kronor till MOGE.⁴ POSCO har även två samägda bolag med militären inom stålproduktion.⁵ POSCO har även byggt och driver ett femstjärnigt lyxhotell på militärens mark och betalar enligt [Justice for Myanmar](#)⁶ hyra för marken till en del av militären som köper in vapen och ammunition till landet.
3. **Bharat Electronics** är ett indiskt vapenföretag som exporterar krigsmateriel till Myanmar, trots situationen i landet. EU har sedan 1991 ett vapenembargo mot landet som dessutom skärptes 2018.⁷ Bharat Electronics exporterade under 2020 radarsystem till Myanmar.⁸ Företaget har tidigare exporterat radarsystem till militärbåtar 2014.⁹ Bharat har senaste tiden satsat extra på att öka exporten till Myanmar och etablerade under 2020 ett eget marknadskontor i landet.¹⁰

Svenska banker och AP-fonder fortsätter investera i bolagen

Trots att kritiken inte är ny fortsätter flera AP-fonder och svenska banker att investera i bolagen genom sina fonder.¹¹ Klart störst belopp investerar Nordea med totalt 269 miljoner kronor i de tre bolagen. Nordea är den enda som har investeringar i vapenbolaget Bharat Electronics, totalt 71 miljoner kronor, genom fyra av sina sparfonder.¹² Även flera av AP-fonderna har tiotals miljoner kronor i Adani Ports och POSCO. AP7 och Swedbank är de enda som svartlistat något av bolagen, men på grund av andra orsaker.¹³

FN, akademiska experter, aktivister och grupper i civilsamhället har länge efterlyst en ekonomisk isolering av militären och dess affärspartners.

⁴ EITI Burma Report 2017-2018 <https://myanmareiti.org/en/publication/5th-meiti-report>

⁵ Amnesty's rapport: "Myanmar: Military Ltd: The company financing human rights abuses in Myanmar", September 2020, <https://www.amnesty.org/en/documents/asa16/2969/2020/en/>

⁶ Som nyligen nyavslöjade svensk export av avlyssningsteknik till Myanmar <https://www.nytimes.com/2021/03/01/world/asia/myanmar-coup-military-surveillance.html>

⁷ https://www.sipri.org/databases/embargoes/eu_arms_embargoes/myanmar

⁸ Bharat Electronics Ltd, Annual Report 2019-2020, sid 10 <https://bel-india.in/Documentviews.aspx?fileName=Annau-Report-2019-20-07-09-2020.pdf>

⁹ https://idsa.in/TWIR/2_4_2014_National2 och https://bel-india.in/contentpage.aspx?q=search&Mid=5&Cld=1228&Lld=1&link=1228&modalid=modalproduct_1228

¹⁰ https://www.defenseworld.net/news/28803/Bharat_Electronics_Exports_48_6M_during_FY_2019_20

¹¹ Uppgifterna om svenska investeringar är hämtade från finansdatabasen Thomson Reuters Eikon och fondernas egna årsrapporter per senaste tillgängliga rapportdatum.

¹² Nordea Avtalspensionsfond Midi, Nordea Global, Nordea Tillväxtregion Aktie, Nordea Stable Emerging Markets Equity Fund

¹³ Swedbank har uteslutit Adani Ports på grund av sin koppling till fossila bränslen. AP7 har uteslutit POSCO på grund av bristande arbetsvillkor hos bolaget i Turkiet.

Utländska företag har uppmärksammats offentligt flera gånger på projekt och företag i Myanmar som är kopplade till militären och riskerna för medverkan i militärens brott, som dessa operationer medför.

*SEB uppger att de sålt innehavet i Adani Ports i mars 2021.